

Rezime vodiča dobre prakse

Tekst pred Vama predstavlja rezime (Summary benchmarks) Vodiča dobre prakse (Preferred Practice Pattern®-PPP) Američke oftalmološke akademije. PPP predstavlja seriju vodiča napisanih na osnovu tri principa.

- Svaki PPP vodič mora biti klinički značajan i dovoljno specifičan kako bi pružio korisne informacije za lekare praktičare.
- Svaka preporuka treba da bude rangirana tako da to ukazuje na njenu važnost u postupku lečenja.
- Svaka preporuka takođe treba da ima jasno naznačen rang proistekao iz snage najboljih dostupnih dokaza.

Ovi vodiči daju smernice za obrasce medicinske prakse a ne i za lečenje pojedinačnih slučajeva.

Iako generalno zadovoljavaju potrebe većine pacijenata, nikako ne mogu biti najbolje rešenje za sve pacijente. Čak i strogim pridržavanjem uputstava navedenih u vodičima ne može se osigurati uspešan ishod lečenja svakog pacijenta.

Treba imati u vidu da PPP vodič ne uključuje sve dostupne metode lečenja, kao i da postoje neobuhvaćene metode koje se moraju razmotriti u cilju postizanja najboljeg rezultata. Neophodno je imati individualni pristup pacijentu. Lekar mora doneti odluku o načinu lečenja svakog pojedinačnog pacijenta uzimajući u obzir njegovo kompletno zdravstveno stanje. Američka oftalmološka akademija će pružiti pomoć svojim članovima pri rešavanju etičkih dilema u oftalmološkoj praksi.

PPP vodiči ne predstavljaju medicinske standarde primenjive u svim situacijama. Akademija decidno odriče svaku i bilo kakvu odgovornost za povredu ili drugu štetu bilo koje vrste, nastalu iz nehata ili na drugi način, za bilo kakve pritužbe i zahteve koji mogu proisteći iz upotrebe bilo koje preporuke ili druge informacije sadržane u ovom tekstu.

Za česta oboljenja sažete su preporuke za proces lečenja, koji uključuje anamnezu, pregled i dopunsku dijagnostiku, uključujući i preporuke za lečenje, praćenje i edukaciju pacijenta. Za svaki PPP sprovedeno je detaljno pretraživanje dostupne literature na engleskom jeziku na PubMed-u i Cochrane Library. Rezultati su pregledani od strane ekspertske komisije i korišćeni za pripremu preporuka klasifikacijom na dva načina.

Najpre je ocenjivana svaka preporuka na osnovu njene važnosti za proces lečenja. Ovo rangiranje po „značaju za proces lečenja“, predstavlja mišljenje komisije o uticaju preporuke na značajno unapređenje procesa lečenja.

Rang važnosti podeljen je na tri nivoa:

- Nivo A, definisan je kao najvažniji
- Nivo B, definisan je kao umereno važan
- Nivo C, definisan je kao značajan ali ne presudan

Komisija je vrednovala preporuke i na osnovu snage dokaza dostupnih u literaturi koji ih potkrepljuju. Ovo rangiranje takođe ima tri nivoa:

- Nivo I sadrži dokaze dobijene iz najmanje jedne pravilno sprovedene, dobro dizajnirane randomizovane kontrolisane studije. Obuhvata i meta-analize randomizovanih kontrolisanih studija.
- Nivo II sadrži dokaze dobijene na osnovu:
 - Dobro dizajnirana kontrolisana istraživanja bez randomizacije,
 - Dobro dizajnirana kohortna ili case-control analitička istraživanja, po mogućnosti iz više centara,
 - Višestruka-viševremenska istraživanja.
- Nivo III sadrži dokaze dobijene na osnovu:
 - Deskriptivnih analiza
 - Prikaza slučaja

- Izveštaja stručne komisije/organizacije (npr. Konsenzus komisija PPP uz recenziju spoljnih saradnika)

Namena Vodiča dobre prakse je da budu preporuka za lečenje pacijenata sa najvećim akcentom na tehnički (proceduralni) aspekt. Koristeći ove preporuke, najbitnije je razumeti da se vrhunska medicinska usluga postiže samo kada su veštine tako primenjene da se potrebe pacijenta stavljaju na prvo mesto. Američka oftalmološka akademija će pružiti pomoć svojim članovima pri rešavanju etičkih dilema u oftalmološkoj praksi. (AAO Code of Ethics)

Translated by:
(prevod i obrada)

Jovana Suvajac, MD
Kristina Savić, MD
Vesna Novaković, MD
Prof. Branislav Đurović, MD.PhD

Professional Eye Clinic
Trščanska 21, Zemun 11080
Serbia
www.bolnicaprofesional.rs

Konjunktivitis (Inicijalni pregled)

Anamnestički podaci

- Očni simptomi i znaci (svrab, sekrecija, iritacija, bol, fotofobija, zamagljen vid) ^[A:III]
- Trajanje simptoma i tok bolesti ^[A:III]
- Pogoršavajući faktori ^[A:III]
- Unilateralna ili bilateralna zahvaćenost ^[A:III]
- Tip sekrecije ^[A:III]
- Skorašnja izloženost zaraženim osobama ^[A:III]
- Trauma (mehanička, hemijska, ultravioletna) ^[A:III]
- Navika brisanja sluzi iz oka (MFS=Mucus fishing syndrome)
- Nošenje kontaktnih sočiva (tip sočiva, održavanje i režim upotrebe) ^[A:III]
- Simptomi i znaci koji su potencijalno povezani sa nekim sistemskim bolestima (genitourinarna sekrecija, dizurija, disfagija, infekcija gornjeg respiratornog trakta, promene na koži i sluzokoži) ^[A:III]
- Alergija, astma, ekcem ^[A:III]
- Upotreba lokalne i sistemske terapije ^[A:III]
- Oftalmološka anamneza (ranije epizode konjunktivitisa ^[A:III] i ranije očne operacije ^[B:III])
- Pad imuniteta ^[B:III]
- Sadašnje i prethodne sistemske bolesti ^[B:III]
- Socijalna anamneza (pušenje, ^[C:III] zanimanje i hobi, ^[C:III] putovanja, ^[C:III] seksualna aktivnost ^[C:III])

Prvi pregled

- Vidna oštrina ^[A:III]
- Inspekcija
 - Koža ^[A:III] (znaci rozacee, ekcema, seboreje)
 - Abnormalnosti kapaka i adneksa oka ^[A:III] (otok, diskoloracija, pozicija, gubitak elastičnosti, ulceracija, noduli, ekhimoze, neoplazme)
- Konjunktiva ^[A:III] (tip hiperemije, subkonjunktivna hemoragija, hemoza, ožiljne promene, simblefaron, tumefakti, sekrecija)
- Biomikroskopski pregled
 - Ivice kapaka ^[A:III] (inflamacija, ulceracija, sekrecija, noduli ili vezikule, krvavi debris, keratinizacija)
 - Trepavice ^[A:III] (gubitak trepavica, stvaranje krusta, perut, gnjide, vaši, trihijaza)
 - Suzni punktum i kanikuli ^[B:III] (prominencija, sekrecija)
 - Konjunktiva tarzusa i forniksa ^[A:II]
 - Bulbarna konjunktiva/limbus ^[A:II] (folikuli, edem, noduli, gubitak elastičnosti, papile, ulceracije, ožiljavanje, fliktene, hemoragije, strana tela, keratinizacija)
 - Rožnjača ^[A:I]
 - Prednja komora/dužica ^[A:III] (inflamatorna reakcija, sinehije, transiluminacioni defekti)
 - Obojavanje ^[A:III] (konjunktiva i rožnjača)

Dijagnostički testovi

- Uzimanje brisa, razmaza za citologiju i specijalna bojenja su indicirana kod sumnje na neonatalni konjunktivitis ^[A:I]
- Razmazi za citologiju i specijalna bojenja se preporučuju kod sumnje na gonokokni konjunktivitis ^[A:II]
- Potvrda dijagnoze hlamidijalnog konjunktivitisa neonatusa i odraslih imunodijagnostičkim testovima i/ili zasejavanjem brisa. ^[A:III]

- Kod sumnje na pemfigoid očnih mukoznih membrana izvršiti biopsiju bulbarne konjunktive i uzeti uzorak nezahvaćene zone u blizini limbusa. [A:III]
- Biopsija svih slojeva kapka je indicirana kod sumnje na sebacealni karcinom. [A:II]
- Konfokalna mikroskopija može biti korisna kod određenih formi konjunktivitisa (atopijski, gornji limbalni keratokonjunktivitis - SLK).
- Kod pacijenata sa SLK indicirano je ispitivanje funkcije štitaste žlezde ukoliko nemaju dokazanu disfunkciju.

Konjunktivitis (terapijske preporuke)

Terapijski protokol

- Izbegavati neselektivnu upotrebu lokalnih antibiotika i kortikosteroida zato što antibiotici mogu da indukuju toksičnost a kortikosteroidi potencijalno da prolongiraju adenovirusnu infekciju i pogoršaju herpes simpleks infekciju [A:III]
- Blagu formu alergijskog konjunktivitisa tretirati antihistaminicima/vazokonstriktorima druge generacije lokalnih H1 histaminskih antagonista. [A:I] Kod perzistirajuće i rekurentne alergije primeniti stabilizatore mastocita [A:I]
- Za keratokonjunktivitis izazvan kontaktnim sočivima, prekinuti nošenje dve ili više nedelja [A:III]
- Ako su indikovani kortikosteroidi, propisati najblaži a učestalost primene odrediti prema reakciji i toleranciji pacijenta. [A:III]
- Ako se koriste kortikosteroidi, prethodno i periodično kontrolisati IOP i providnost sočiva [A:III]
- Koristiti sistemsku antibiotsku terapiju za konjunktivitis izazvan *Neisseria gonorrhoeae* [A:I] ili *Chlamydia trachomatis*. [A:II]
- Kada je konjunktivitis povezan sa seksualno prenosivim bolestima potrebno je tretirati i seksualnog partnera da bi se smanjila mogućnost regresije i širenja oboljenja a pacijenta i partnera uputiti odgovarajućem specijalisti. [A:III]
- Pacijenta sa manifestacijama sistemske bolesti uputiti odgovarajućem specijalisti. [A:III]

Kontrolni pregled

- Kontrolni pregledi treba da uključuju sledeće:
 - Anamnezu u prethodnom periodu [A:III]
 - Vidnu oštrinu [A:III]
 - Biomikroskopki pregled [A:III]
- Ako se koriste kortikosteroidi, periodično kontrolisati IOP i providnost sočiva radi evaluacije katarakte ili glaukoma [A:III]

Edukacija pacijenta

- Edukovati zaražene pacijente da bi se smanjilo ili preveniralo širenje zaraznih bolesti u zajednici. [A:III]
- Informisati pacijenta koji zahteva ponavljanu kratkotrajnu kortikosteroidnu terapiju o potencijalnim komplikacijama upotrebe kortikosteroida [A:III]
- Upoznati pacijenta sa alergijskim konjunktivitisom da češće pranje garderobe i kupanje pre spavanja mogu biti od koristi [B:III]